

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1876.

Första Kammaren.

N:o 9.

Lördagen den 4 Mars 1876.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Justerades 7 protokollsutdrag för sammanträdet å f. m. samt protokollet för den 26 sistl. Februari.

Upplästes ett af Herr *Anders Larsson* inlemnadt memorial af följande lydelse:

Till Riksdagens Första Kammare.

Hos Kammaren anhåller undertecknad vördsammast om tre veckors ledighet från Riksdagsgöromålen, räknad från i dag.

Anders Larsson.

Denna anhållan bifölls.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Stats-Utskottets den 29 sistlidne Februari och den 1 dennes bordlagda Utlåtande N:o 21, angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Sjunde Hufvudtitel.

1:sta punkten.

Lades till handlingarne.

2:dra punkten.

Bifölls.

3:dje punkten.

mom. a.

*Postverkets
utgiftsstat.*

Herr Wennerberg: Vid behandlingen af sjetta hufvudtiteln beslöt Kammaren, på grund af en framställning i tredje momentet af punkten rörande jernvägstrafikstyrelsen, att hos Kongl. Maj:t anhålla, det en särskild förberedande revision måtte nedsättas, på det att den vanliga statsrevisionen, som under den korta tid den är tillsamman har många viktiga ärenden att behandla, måtte varda i tillfälle att med

*Postverkets
utgiftsstatist.*
(Forts.)

större insigt kunna tillse, huruvida förvaltningen af de medel, som höra under trafikstyrelsen, vore af beskaffenhet att af Riksdagen med fullt skäl kunna godkännas. De skäl, Stats-Utskottet härför anförde, vore af den art, att jag tror, att endast dessa gifvo anledning till att Kam-maren gaf sitt bifall till den onekligen högst ovanliga åtgärden af en extra revision, en åtgärd, hvilken, sådan den af Utskottet ursprung-ligen föreslogs, jag för ingen del velat biträda, men som jag slutligen med de förändringar, den genom åtskilliga talares här i Kam-maren mot densamma framställda anmärkningar undergick, dock fann artaglig. Var nu en sådan åtgärd verkligen antaglig på grund af de skäl, som af Utskottet blifvit anförda rörande jernvägstrafiken, kan jag icke finna annat än att på grund af samma skäl, som Utskottet här aberopat i fråga om Postverket, ett likartadt beslut äfven borde af Kam-maren nu fattas.

Den, som läser Utskottets utlåtande å sid. 12 börjande i sista stycket med orden »Dessa utgifter» och slutande å sidan 13 med för-sta stycket, finner lätt, att Utskottet här på ett ganska allvarsamt sätt sökt att för Riksdagen göra troligt, att förvaltningen af Postverkets medel icke varit sådan, att Utskottet — och följaktligen icke heller Riks-dagen — dermed kunnat vara fullt belåtet — ja, Utskottet har i slutet på det anförda stycket framställt en maning af den skarpa art, att jag sällan sett dess make i ett utskottsutlåtande. Det heter nemligen: »Från Riksdagens sida lärer under nuvarande förhållanden icke något »kunna i denna sak åtgöras, men för Poststyrelsen bör hvad sålunda »anmärkt blifvit innebära en maning att tillse, det Postverkets vidare »utveckling må försiggå med den varsamhet, att jemvigt mellan in-»komster och utgifter må snarast möjligen kunna åvägbringas». Möj-ligtvis innebär denna maning något, som gifver fullt skäl till Utskot-tets hemställan i slutskrifvelsen, möjligtvis — det är min skyldighet att antaga det — gör den det icke. I hvilket fall som helst anser jag dock, att det för Poststyrelsen måste vara af stor vigt, att den af Riksdagen önskade klarheten i förvaltningsåtgärder vid alla embetsverk äfven här måtte kunna iakttagas, så att Poststyrelsen från sin sida må slippa mottaga flera sådana maningar, samt Riksdagen från sin vi-dare slippa läsa först en sådan motivering som den föreliggande, och derpå ett sådant slut, hvilket enligt min åsigt icke hänger tillsamman med premisserna; ty gör det så angående trafikstyrelsen, så gör det så icke här, eller också vice versa.

Då jag nu icke ser något annat billigt sätt att få reda i denna sak, vågar jag hemställa, att den revision, som möjligen på grund af Riksdagens skrifvelse rörande jernvägstrafikstyrelsen kommer af Kongl. Maj:t att tillsättas och som torde vara den lämpligaste att taga äfven detta ärende om hand, måtte få sig uppdraget att äfven här ingripa. Tillsättes icke en sådan revision, är jag fullt belåten med den utred-ning, som från de respektive styrelserna kommer Riksdagen till handa; men kommer revisionen till stånd med afseende å den ena styrelsen, finner jag icke något skäl, hvarföre den icke skulle utsträckas äfven till den andra, då ju Utskottet anført skäl, som äro fullt ut lika ta-lande hvad jernvägstrafikstyrelsen som hvad Poststyrelsen beträffar och kanske ännu mera för den sistnämnda.

Det torde icke vara för någon af denna Kammares ledamöter obekant, att båda dessa styrelser stå i ett starkt vexelförhållande till hvarandra. Jag tror, att den stegring i omkostnaderna, som under de senaste åren visat sig hafva egt rum rörande jernvägstrafiken, till en ganska betydlig del har sin grund i det förhållande, hvori denna står till postväsendet. Båda dessa inrättningar äro af en stor vigt för samfärdseln, och de utmärkte och samvetsgranne män, som stå i spetsen för dem, hafva rätt att fordra tillräckliga medel för deras uppehållande, men de hafva också att fordra det erkännandet, att dessa medel användas på det bästa sätt, som af dem skäligen kan fordras.

På grund af hvad jag nu anført, anhåller jag vördsamt om proposition på återremiss af ifrågavarande punkt.

Herr Ekman, Carl: Det är icke ovanligt att från det håll, der anmärkningarne nu kommit, Utskottet får uppbära sådana; men jag tror, att i detta fall förtjenar icke Utskottet den tillrättavising, som den siste talaren velat gifva detsamma. Det är sant att med det invecklade maskineri, som förefinnes äfven inom den styrelse, hvarom nu är fråga, det är för representationen ganska svårt att vinna en klar inblick i förhållandena; men representationen kan icke vara glömsk deraf, att just genom *dess eget* bifall till en framställning, som under förra året kom från regeringen, ett mindre gynnsamt förhållande med Poststyrelsens förvaltning uppstått. Det var också gifvet, att borttagande af kronobrefbäringsskyldigheten skulle komma att föranleda högst ökade utgifter. I hvad mån sådant skulle ega rum, kunde likväl icke representationen i det ögonblick, beslutet derom fattades, göra sig en klar föreställning; det var först, sedan tillämpning deraf skett, som det kunde visa sig, hvarhän det skulle leda. För öfrigt är det känt, att Poststyrelsen på ett berömvärdt sätt sökt gå till mötes alla de framställningar, som blifvit gjorda till densamma angående lätnad i afseende på postföringen. Att detta äfven skulle medföra ökade utgifter, var temligen klart.

Hvad Utskottet för närvarande ansett sig böra uttrycka, var, att, sedan det visat sig, att så väl öfvertagandet af kronobrefbäringsskyldigheten som det af Poststyrelsen visade tillmötesgående emot alla, som önskat lätnad i postföringen, föranledt så stora utgifter för Postverket, man måtte nu under någon tid lugna sig och söka vidare utvidga postbefordringen på det stadium, den för närvarande befinner sig. I stället för att detta må tydas som ett klander emot Poststyrelsen, vågar jag hoppas och tro, att de personer, som hafva sig ålagdt att i närmaste hand sköta förvaltningen af detta verk, snarare finna sig belätna med den från Utskottet gifna antydan, än att betrakta densamma som något klander för det sätt, på hvilket postförvaltningen blifvit verkställd.

Jag tror således icke, att här föreligga de anledningar, som vunno ett erkännande af Kammaren, då Kammaren med afseende å förvaltningen af statens jernvägstrafik beslöt att hos Kongl. Maj:t anhålla om en förberedande revision af nämnda förvaltning; och på grund häraf får jag yrka bifall till Utskottets betänkande.

Postverkets
utgiftsstatist.
(Forts.)

Herr Roos: Då genom den förste talarens anförande diskussionen blifvit förd in på det ännu ej föredragna mom. b eller åtminstone motiverna till detta mom., anhåller äfven jag att redan nu få rörande det ämnet anföra några ord.

Då Stats-Utskottet hvilket, nu som tillförene, visat sig behjerta postinrättningens behof, på ett sätt som åtminstone från Postverkets sida påkallar det fullaste erkännande, i sitt nu föreliggande betänkande, rörande förhållandet mellan Postverkets inkomster och utgifter, meddelat några uppgifter som, utan en närmare utredning, kunna gifva anledning till missförstånd, torde det tillåtas mig att i ämnet lemna några upplysningar.

De nämnda uppgifterna hafva, enligt hvad jag inhemtat, på begäran meddelats af en tjänsteman inom Generalpoststyrelsens kammarkontor.

De äro nog också rigtiga, för så vidt man afser endast beloppet af de medel, som under de i fråga varande åren från postkassan utbetalts och till postkassan influtit.

Men önskar man bereda sig en riktig föreställning om i hvad mån inkomsterna af posttrafiken varit tillräckliga till bestridande af de med postutvexlingen förenade utgifter, då äro dessa uppgifter allt annat än upplysande.

Med beloppens angifvande i runda tal äro i Stats-Utskottets betänkande

för år 1873 utgifterna upptagne till	kr. 3,344,000
d:o inkomsterna » till	» 3,170,000,

 hvadan det synes som skulle för året uppstått en
brist af kr. 174,000.

Dervid bör likväl anmärkas att bland utgifterna förekommer en leverering till Statskontoret af öfverskottspostmedel till belopp af 409,000 kr.

Om då fran den förenämnda utgiftssumman drages ensamt denna utgift, hvilken väl dock icke rimligtvis kan anses innebära någon förlust för statsverket, så visar sig att år 1873 inkomsterna af posttrafiken, långt ifrån att understiga utgifterna för postutvexlingens besörjande, med omkring 235,000 kr. öfverstigit samma utgifter.

För år 1874 upptagas Postverkets utgifter till	kr. 4,053,000
och inkomsterna till	» 3,680,000,

 hvadan skenbarligen äfven för det året uppkommit
en förlust, belöpande sig till omkring kr. 373,000.

Emellertid förekommer jemväl år 1874 en leverering till Statsverket af kr. 165,000.

Dessutom hafva för tomters inköpande och bebyggande omkring » 128,000 utbetalts, till största delen af särskilda fonder, som förut blifvit för sådant ändamål af Riksdagen anvisade.

Och slutligen förekommer en helt och hållet tillfällig och för posttrafiken främmande utgift med anledning af kronobrefbäringens öfvertagande af Postverket.

Sedan nämligen Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, beslutat att med 1873 års ut-

Transport kr. 293,000.

Transport 293,000

Postverkets
utgiftsstatist.
(Forts.)

gång de kronobrefbäringsskyldige borde från detta onus befrias, men förslag till kronobrefbäringssposters inrättande icke från mer än tolf Länsstyrelser inkommit så tidigt att de nya postgångarne redan med ingången af år 1874 kunde träda i verksamhet, återstod, för så vidt icke kronobrefven skulle lemnas obefordrade, icke annan utväg än att, med Kongl. Maj:ts nådiga begifvande, genom Postverket utbetala ersättning för kronobrefvens fortskaffande år 1874 i de län, der regleringen ännu icke kunnat genomföras.

Denna ersättning uppgick till omkring kr. 45,000.

Lägges nu dertill kostnaden för alla de nya inventarier, stämplor, vigter och vigtskalar, brefflador m. m., som för de nya kronobrefbäringstationerna erfordrades, uppgående till omkring » 91,000,

och om med den sålunda uppkommande summan af utgifter, som ej tillhöra den vanliga driftkostnaden » 429,000, minskas den förut angifna summan, 4,053,000 kr., af hvad år 1874 från postkassan utbetalts, så visar sig att, äfven det året, utgifterna icke öfverstigit, men med omkring 56,000 kr. understigit inkomsterna af posttrafiken.

Det har således alldeles icke förefunnits något sådant, år efter år fortgående missförhållande emellan Postverkets inkomster och utgifter som, på grund af ofullständiga uppgifter, Stats-Utskottet haft anledning antaga, och under hvilken förutsättning betänkandet blifvit affattadt.

Hvad nu nästlidna år angår, så äro ännu ej räkenskaperna för detsamma afslutade, och kunna ej blifva det innan afräkning egt rum med vederbörande utländska postverk.

Det möter fördenskull öofvinnerliga svårigheter att redan nu uppgöra en beräkning öfver det finansiela resultatet af det årets förvaltning.

Den här som annorstädes vunna erfarenheten vittnar derom att nyinrättade postgångar icke under första eller andra året efter deras anordnande, stundom knappt ens under det tredje året, bereda en inkomst, svarande mot de med postföringen förenade utgifter.

Denna omständighet föranledde icke någon svårighet så länge ännu Postverkets öfverskottsmedel reserverades för verkets räkning.

Då nemligen dessa öfverskott ökats derhän att de, såsom ofta var fallet, uppgingo till flera hundra tusen kronor, lemnade desamma en god tillgång till betäckande af den ökade utgiften för nya posters inrättande.

Annorlunda beskaffadt är förhållandet sedan, enligt Riksdagens beslut, Postverkets öfverskottsmedel böra — med afdrag endast af de för postanvisningsrörelsens bedrifvande erforderliga medel — levereras till Statskontoret; till följd hvaraf under de sju åren 1868—1874 till Statsverket ingått något mer än 1,500,000 kronor.

Att — sedan, under loppet af två på hvarandra följande år, postförbindelserna, till följd af kronobrefbäringens indragning, erhållit en större utvidgning än förut under flera mansaldrar egt rum — Postverkets vanliga inkomstmedel skulle, utan tillgång till föregående års besparingar, finnas fullt tillräckliga till bestridande af alla de ökade

Postverkets
utgiftsstaten.
(Forts.)

utgifter som af nämnda förändringar måste blifva en följd, kan knappt påräknas.

Emellertid hafva redan nu Postverkets inkomster stigit i en sådan mån att, på sätt i bilagan till Kongl. Maj:ts nådiga Proposition omförmäles, tillökningen under 2½ år uppgått till 28 procent af förutvarande uppbörd.

Och detta gäller ej ensamt den enskilda korrespondensen, utan i väsentlig mån äfven den brevexling för hvilken portofriheten med 1873 års utgång upphörde; rörande hvilken förändring finnes i Stats-Utskottets betänkande anfördt att den »lärer ej heller beredt Postverket den inkomst som deraf beräknats».

Denna inkomst hade i den Kongl. Propositionen den 30 Januari 1873 approximativt beräknats komma att uppgå till 250,000 kr.

Den har utgjort år 1874 kr. 216,000
och år 1875 omkring » 260,000.

Det är med afseende å anförda omständigheter utom allt tvifvel att inom mycket kort tid Postverkets inkomstmedel skola befinnas fullt tillräckliga till betäckande af den vanliga driftkostnaden.

Detta gäller deremot icke den utgift, som blir en följd deraf att Postverket fränkännes rättigheten att för posternas fortskaffande anlita gästgifveri-, håll- eller reservskjuts.

Då posthemmanslegan i allmänhet utgick med 40 öre och endast undantagsvis med 80 öre milen,

och då, der ej posthemman funnos att tillgå, för få år sedan alltid förefanns säkerhet att få posten befördrad mot den i orten gällande gästgifveriskjutslega,

bör — vid en blick på den bilaga till Kongl. Maj:ts nådiga Proposition som redogör för den nu varande postföringslegan i de olika länen — det ej förefalla oväntadt om i betydlig mån ökats utgifterna för en postföring, som i medeltal kräfver användande af mer än 1,900 hästar om dagen.

Visserligen hafva under allra senaste tiden många omständigheter verkat derhän att på olika orter denna lega kunnat icke så obetydligt nedsättas.

Så hafva nyligen erhållits anbud å postförings bestridande mot en lega af 2 kr. 40 öre milen i en ort, Jemtland, der hittills postskjutsen betalats med till och med 4 kr. 53 öre milen.

Men äfven oaktadt de ansträngningar, som gjorts och skola göras för att erhålla så förmånliga beting som möjligt, må icke påräknas att i en mycket snar framtid Postverkets vanliga inkomstmedel skola befinnas tillräckliga till bestridande af den ökade utgift, som blir en följd af de gästgifveri-, håll- och reservskjutsskyldiges frikallande från åliggandet af biträde med posternas fortskaffande.

Denna omständighet kan icke heller antagas hafva varit för Riksdagen obekant. I Kongl. Maj:ts nådiga Proposition den 17 April 1874 förklaras nämligen uttryckligen det vara »otvifvelaktigt att berörda ökade utgift icke kan bestridas af eljest uppkommande öfverskott å Postverkets årliga inkomster». Och utan tvifvel är det öfvertygelsen härom som förmått Riksdagen att så väl 1874 som 1875 medgifva att det belopp, hvarmed postföringskostnaden öfverstiger det å

stat uppförda anslaget, må få af Statskontoret utbetalas mot ersättning af Postverkets blifvande öfverskottsmedel, så långt de dertill förslå. *Postverkets utgiftsstaten.* (Forts.)

Nu kan man anmärka att, om ock Postverkets inkomstmedel förslå till den vanliga driftkostnadens bestridande, hade, — då hvarje utvidgning af postförbindelserna kunde, till följd af den de skjutsskyldige beviljade frihet från posternas fortskaffande, verka en tillökning i utgifterna för statsverket — bort iakttagas en större varsamhet med nya postgångars inrättande.

Frågan blir då huruvida verkligen under den senare tiden postförbindelserna blifvit oskäligt och brådstörtadt utvidgade.

Hvad angår de postgångar, som skulle ersätta den förutvarande ordinarie kronobrefbäringen, så hvarken fick eller kunde med deras anordnande dröja längre än oundgängligt var.

Förslag till dessa postgångar hafva blifvit af länsstyrelserna uppgjorda.

Här är icke stället att redogöra för de åtgärder, som, med anledning af dessa förslag, blifvit inom hvart särskildt län vidtagna till den ordinarie kronobrefbäringens ersättande med nya postgångar.

Af handlingarne kan dock en hvar lätt inhemta att af de utaf Länsstyrelserna föreslagna nya postgångar en stor del icke blifvit af General-poststyrelsen inrättade.

Detsamma gäller om poststationerna.

Då emellertid vid pröfningen af de från Länsstyrelserna i omfördälda hänseende inkomna förslag naturligtvis hufvudsakligt afseende måst fästas å behovet af underlättadt tillfälle till postutvexling för de tjenstemän och betjente, hvilka förut egt att för fortskaffande af sina meddelanden i tjensteväg anlita den ordinarie kronobrefbäringen, och i flera fall endast i ringare mån ledning funnits för bedömande af frågan till hvad grad äfven af porto för enskildes brevutvexling bidrag kunde vara att påräkna till bestridande af de med de nya poststationernas underhållande förenade utgifter, har icke kunnat undvikas att, på vederbörande länsstyrelses framställning, poststationer öppnats å en del orter, hvilka sedermera befunnits icke ega en så betydlig rörelse, att portot för beförade försändelser betäckt de årliga utgifterna för stationsföreståndarnes aflönande.

Sedan erfarenheten ådagalagt att, icke blott under de första månaderna, utan under någon längre tid ett dylikt förhållande fortfar, bör utan tvifvel en del af dessa stationer indragas, och Generalpoststyrelsen har redan, genom cirkulär den 27 September nästlidna år, vidtagit de förberedande åtgärder som härför erfordras.

I öfrigt och om äfven, för kronobrefbäringens ersättande, poststationernas antal ökats från 350 till omkring 1,600 kan väl detta antal knappt anses vara större, än som ursprungligen afsetts, då i Kongl. Maj:ts nådiga proposition den 30 Januari 1873, hvilken blifvit af Riksdagen bifallen, föreslagits att General-poststyrelsen skulle ega att »å lämpliga punkter, — om så skulle erfordras en inom hvarje socken — öppna poststationer eller brefbärarestationer».

Utom hvad för kronobrefbäringens ersättande erfordrats har åter under den senare tiden aldeles icke någon betydligare utvidgning af postförbindelserna egt rum.

Postverkets
utgiftsstaten.
(Forts.)

Såsom ett exempel i den vägen må det tillåtas mig anföra att af de 55 framställningar om nya poststationers inrättande, som under tiden efter den 1 Juli nästlidna år till General-poststyrelsen inkommit, 43, just med afseende å den stora tillväxten i Postverkets utgifter, lemnats utan afseende, och endast 12 bifallits. Af de sålunda inrättade tolf nya poststationerna äro 9 belägna vid jernväg, och öppnandet af desamma har sålunda endast utgjort en tillämpning af den länge sedan antagna grundsatsen att hvar jernvägsstation äfven bör vara poststation.

Det lär väl, med afseende å hvad jag haft äran anföra, näppeligen kunna med skäl sägas, hvad också icke, mig veterligen, hittills blifvit påstådt, att Postverkets styrelse, för att tillmötesgå hvarje framställning om lättnad i postutvexlingen, hejdlöst och utan urskiljning vidtagit åtgärder för postförbindelsernas utvidgande.

Så har åtminstone icke jag fattat meningen i Stats-Utskottets betänkande.

Icke heller antager jag Utskottets åsigt vara att tillsvidare *hvarje* utvidgning af postförbindelserna borde undvikas.

I synnerhet vid öppnandet af nya jernvägslinier förekomma icke sällan fall, då inrättande af nya postgångar eller ökande af turerne å förutvarande postlinier icke utan stor olägenhet kan undvikas.

Den ökade rörelse, som vanligen, vid dylika tillfällen, i de kringliggande orterna uppstår, skulle nemligen, om icke Postverket trädde emellan, lätt kunna leda derhän att, till föga fromma för postkassan, för fortskaffande till och från jernvägen af bref och andra försändelser, allmänheten vandes vid att anlita andra utvägar än dem Postverket erbjuder.

Stats-Utskottets mening antager jag vara ensamt uttrycka den åsigt att, under nu varande förhållanden, önskligt är att tills vidare uppskjutas alla sådana utvidgningar af postförbindelserna som utan mycket stor olägenhet kunna uppskjutas.

Mot ett sådant åskådningssätt kan anmärkas, att om, der ett verkligt och kämbart behof af utvidgade postförbindelser förefinnes, detsamma tillgodoses, så icke allenast främjas på önskligt sätt rörelsen i orterna, utan äfven inträder förr den tid, då de sålunda upprättade postgångarne lemna ett öfverskott.

Men, är det Riksdagens åsigt att, så länge icke Postverket, utan att ånyo betunga de skjutsskyldige och utan bidrag af andra allmänna medel, kan bestrida *alla* de utgifter som med postföringen äro förenade, också bör anstå med alla sådana utvidgningar af postförbindelserna, som möjligen kunna uppskjutas, då är det onekligen en fördel att, genom obetingadt godkännande af Stats-Utskottets betänkande äfven i denna del, denna åsigt blir uttalad, till ledning och upplysning för dem, som hafva att med Postverkets förvaltning taga befattning.

Herr Wennerberg: Då Stats-Utskottets ärade ordförande hade ordet, fästade jag mig i synnerhet vid tvänne moment i hans yttrande; och hans anförande innebar egentligen icke heller något mera.

Det ena var en obetydlighet; men då det yttrades af honom, må det tillåtas mig att besvara detsamma. Han sade, att det var vanligt

att anmärkningar »från det hållet» rigtades mot Utskottet. Jag tror detta vara orätt. Min riksdagsmannabana är helt ny och jag vågar påstå, att den enda gång jag hittills uppträdt emot Utskottet, jag icke gjort det på annat sätt, än enhvar gör, då han följer sin öfvertygelse. Tänkte han åter på den förflutna tiden, då jag i min egenskap af konungens rådgifvare hade rätt att yttra mig i Kamrarne, håller hans påstående icke heller stånd. Jag hade under den tiden den största anledning att till Utskottet stå i tacksamhet för det tillmötesgående, som det visade mot Kongl. Maj:ts propositioner rörande åttonde hufvudtiteln. Då Utskottet någon gång icke visade ett sådant tillmötesgående, var det ju min pligt att efter förmåga förfäktat Kongl. Maj:ts framställning mot Utskottets mening.

Det andra och viktigare yttrandet innehöll ett försvar för Postverkets förvaltning. Jag har med afseende härå ingenting annat att göra, än att gå till Utskottets betänkande. Då Utskottet har den ärade talaren till ordförande och denne icke reserverat sig emot samma betänkande, vill jag emot Utskottets ordförande här i Kamraren ställa Utskottets ordförande i Utskottet och hvad i dess betänkande står skrifvet. Det heter nemligen der: »Om än ett skäl till stegringen i kostnaderna för postföring å landsväg är att finna i Kongl. Maj:ts, uppå Riksdagens derom gjorda framställning, den 19 Augusti 1870 meddelade beslut om postskjutsskyldighetens upphörande och inskränkning i Postverkets rätt att anlita gästgifveri-, hall- och reservskjuts, i följd af hvilket beslut betingsskjutslegans maximibelopp mast höjas, senast genom beslut den 9 Januari 1874, till 2 kronor 50 öre för milen, torde väl dock det anmärkta missförhållandet mellan inkomster och utgifter hufvudsakligen vara föranledt deraf, att verkningarne af beslutet om Postverkets öfvertagande med 1874 års ingång af den ordinarie kronobrefböringen ej motsvarat beräkningarne. Poststationernas antal, som vid 1873 års början utgjorde 347, har nu stigit till öfver 1,600, och denna tillväxt, hvilken väl till största delen är en följd af nyssnämnda förändrade anordning, måste naturligtvis, med den mängd nya postlinier, som deraf föranledes, medföra en tillökning i utgifterna, som ej för närvarande af ökade inkomster motväges. Fribrefsrättens upphörande, som jemväl med år 1874 inträdde, lärer ej heller beredt Postverket den inkomst, som deraf beräknats. Visserligen bör man kunna hoppas, att genom ökad rörelse på de nya postlinierna och genom fullbordandet af alla nu under arbete varande jernvägsanläggningar Postverkets utgifter skola nedgå och dess inkomster ökas, men svårigen lärer väl jemnvigten kunna i den närmaste framtiden återställas, och ännu längre torde det dröja, innan Postverket blir i tillfälle att återgälda de bidrag af statsmedel, detsamma nu behöfver. Fran Riksdagens sida lärer under nuvarande förhållanden icke något kunna i denna sak åtgöras, men för Poststyrelsen bör hvad salunda anmärkt blifvit innebära en maning att tillse, det Postverkets vidare utveckling må försiggå med den varsamhet, att jemvigt mellan inkomster och utgifter må snarast möjliggen kunna åvägbringas.» Jag kan häraf icke finna annat, än att det är satt i tvifvel af Utskottets ordförande och Utskottet sjelft, »huruvida Postverkets utveckling försiggått med den varsamhet etc.» Jag har icke uppträdt emot Poststyrelsen och dess för-

*Postverkets
utgiftsstatist.*
(Forts.)

Postverkets
utgiftsstatist.
(Forts.)

valtning, icke heller mot jernvägsstyrelsen och dess förvaltning, ty för min del är jag fullt belåten med den revision, som på lagligt sätt hittills egt rum, och med den redogörelse, som, när Riksdagen så påfordrar, kan af dessa styrelser lemnas; men jag vidhåller strängt hvad jag en gång yttrat, eller att, om en särskild revision, såsom Utskottet begärt, skall af Kongl. Maj:t tillsättas för Jernvägstrafikstyrelsen, en sådan med lika skäl bör tillsättas äfven för Poststyrelsen.

Grefve Beck-Friis: Det kan icke vara mycket att tillägga i denna fråga, sedan Postverkets chef genom sitt nyss afgifna yttrande visat, att han uppfattat det förslag till skrifvelse, som af Stats-Utskottet här blifvit framställt, just i den anda Utskottet tänkt sig detsamma. Dermed afsågs nemligen icke något klander utan endast en maning att något pausera, att se följderna af de vidtagna reformerna, innan man griper till nya. Att Utskottet icke var obefogadt att göra detta, synes mig klart deraf, att då Postverkets utgifter och inkomster förut någorlunda balanserat, detta likväl icke under de senare åren egt rum, hvilket enligt min tanke bäst bevisas deraf, att Postverket, för att kunna hållas i gång, måst mer eller mindre anlita sitt kreditiv i statskontoret, hvilket efter all sannolikhet kommer att under detta år ske i ännu högre grad. Det är nemligen gifvet, att, då den ordinarie staten upptager för postföringen under år 1874 680,000 kronor och för innevarande år 750,000 kronor, men den Kongl. propositionen, som i dessa dagar blifvit remitterad till Stats-Utskottet, visar att kostnaderna nu beräknas till 900,000 och i verkligheten utgått förra året med 1,350,000 kronor, ett högst betydligt öfverskridande af anslaget måste ega rum. Jag anser således, att Utskottet haft anledning att varna för vidtagande af vidare reformer, utan att detta behöfver uppfattas såsom ett klander emot de hittills genomförda reformerna, hvilka jag anser hafva varit nödvändiga. Borttagandet af kronobrefbäringsskyldigheten, af fribrefsrätten m. m. äro allt reformer, hvilka jag tror vara gagneliga, men man måste dock se tiden något an, innan man vidare fortsätter på reformernas väg. Det är gifvet, att så stora omstörtningar, som de, hvilka inom postväsendet blifvit genomförda, omöjligt genast kunna bära sina frukter. Någon tanke på en särskild revision har derföre icke heller inom Utskottet uppstått, utan har tvärtom hvar och en funnit saken i det fallet vara väl bestämd. Att Poststyrelsen sjelf funnit det vara nödvändigt att göra en liten återgång i anmärkta afseendet, och att således någon maning dertill icke behöft från Stats-Utskottet utgå, synes af den Kongl. propositionen angående tidningars spridning inom landet, som i dessa dagar inkommit, och detta utgör ett mycket vackert bevis på Poststyrelsens omtanke. Af nämnda Kongl. proposition visar sig, att hela kostnaden för befordrandet af posten på landsväg uppgått till 1,350,000 kronor, hvaraf 64 % belöper sig på tidningar och tidskrifter, under det att dessa härtill bidraga med endast 36,000 kronor. Nu synes Postverket hafva förhoppning, att detta missförhållande skall kunna rättas, utan att man ingriper i det berättigade, som kan finnas deri att tidningar spridas inom landet och att allmänheten hålles »au courant» med dagens händelser. Det har således icke för Utskottet förefunnits någon anledning att till-

styrka en återgång i denna fråga, utan det har blott velat framställa en mening till ett försigtigt framåtgående med afseende å blifvande reformer. Jag yrkar bifall till Stats-Utskottets betänkande i denna punkt.

*Postverkets
utgiftsstaten.
(Forts.)*

Herr Frisk: Efter de upplysningar, som af chefen för Poststyrelsen blifvit lemnade i fråga om förhållandet mellan Postverkets utgifter och inkomster, och hvaraf synes, att Postverket i stället för att hafva lemnat förlust haft någon behållning, skulle jag för min del anse, att den i Stats-Utskottets betänkande sidan 13 föreslagna meningen till Poststyrelsen att tillse att Postverkets vidare utveckling skulle försiggå med varsamhet och försigtighet icke är behöfelig, hvarföre jag får hemställa, att denna mening måtte ur betänkandet uteslutas. För öfrigt yrkar jag bifall till momentet a.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr Grefven och Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till det förevarande momentet och dels återremiss deraf, framstälde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till momentet, hvarvid svarades många ja jemte åtskilliga nej, och sedermera proposition på återremiss deraf, då svaren utföllo med många nej jemte åtskilliga ja; hvaruppå och efter det proposition på bifall till momentet förnyats samt med många ja jemte åtskilliga nej besvarats, Herr Grefven och Talmannen förklarade sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

mom b.
Bifölls.

4:de och 5:te punkterna.
Biföllos.

6:te punkten.
mom. a.

*Nedsättning af
anslaget till
skogsväsendets
beframjande.*

Herr Wennerberg: I den synnerligen klara och uttömmande framställning, som af Stats-Utskottet här blifvit gjord, har jag funnit, att alla de viktigaste punkterna i afseende på historiken öfver detta ärende blifvit upptagna äfvensom att sjelfva motiveringen på grund deraf blifvit på ett förtjenstfullt sätt utförd. Jag behöfver således icke sträcka mig utöfver sjelfva utlåtandet, utan ämnar hålla mig till det samma, då jag nu går att med några skäl söka stödja den åsigt, som är min, eller att detta anslag bör bibehållas vid sitt förra belopp.

Det är känt, att Riksdagen år 1873 anhöll, att Kongl. Maj:t måtte tackas taga i nädigt öfvervägande, i hvad mån skogshushållningen i södra och mellersta Sverige kunde främjas genom inköp för statens räkning af till skogsbörd tjenlig mark för utvidgning af redan befintliga kronoparker eller bildande af nya sådana. Skogsstyrelsen, som hördes öfver denna framställning, ansåg, att inrättandet af kronoskogar i skoglösa orter vore af största vigt och att det skulle vara högst

*Nedsättning af
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

gagneligt, om genom inköp af tjenlig mark kronoparkerna utvidgades, i följd hvaraf styrelsen hemställde att ett särskildt belopp af 227,000 kr. måtte för ändamålet anvisas. Kongl. Maj:t åter, som ansåg att denna summa jemte det dåvarande reservationsanslaget 90,000 kronor, vore onödigt hög, föreslog derföre, att densamma måtte nedsättas till 258,287 kronor; men uti sin underdåniga skrifvelse 1874 yttrade Riksdagen, att den vore af en annan mening och att så väl för inköp af nödiga kronoparker, sedan förvaltningskostnaden för de gamla blifvit afdragen, som också för att kunna bedrifva detta ärende med den fart, som onekligen Riksdagen hade önskat, det vore nödvändigt att bibehålla det högre anslaget. Detta var Riksdagens beslut, som fattades i enlighet med det särskilda Utskottets hemställan. Af detta Utskotts utlåtande ber jag få uppläsa den första punkten, emedan så väl den, som ock den enskilda motionärens ursprungliga mening, Riksdagens derpå fattade beslut, Skogsstyrelsens utlåtande och Riksdagens sedan itererade skrifvelse i detta ärende tydligen visa, att man alltjemt haft för afsigt att först och främst gagna rikets olika provinser och endast i andra rummet se statens särskilda och direkta vinst till godo. Det heter i nämnda utlåtande: »Då, sasom Skogsstyrelsen anført, inrättande af kronoskogar i skoglösa orter, dels för att i någon mån betrygga inbyggarna derstädes med afseende å tillfredsställandet af deras behof utaf skogsprodukter, dels för att tjena såsom föresyn, hvad skogsodling och en god skogsskötsel i öfrigt anginge, måste vara en maktpåliggande åtgärd, som dessutom framdeles komme att tillskynda staten en ej obetydlig inkomst.» Och så tillstyrkte utskottet Riksdagen, att det af Kongl. Maj:t i dess proposition nedsatta belopp måtte höjas till det ursprungliga beloppet 450,000 kronor.

Till 1875 års Riksdag aflemnade Kongl. Maj:t sin nådiga framställning angående detta ärende under yttrande, att någon rubbning i förevarande anslag ej borde ega rum. Kongl. Maj:t var då af samma mening, som föregående års Riksdag.

Till innevarande Riksdag har Kongl. Maj:t gjort framställning om nedsättande af detta anslag, ehuru Skogsstyrelsen äfven nu förordat, att detsamma borde bibehållas vid dess förra belopp 450,000 kronor.

Stats-Utskottet har på 25:te sidan i det stycke, som börjar med orden »I anledning häraf» genomgått de skäl, som blifvit af Departementschefen i den Kongl. propositionen för denna nedsättning åberopade. Att Stats-Utskottet emellertid icke funnit de der anförda skälen tillräckliga för anslagets nedsättande, visar sig, då Utskottet på sidan 26 i sitt egentliga slutstycke yttrar:

»Visserligen hafva de skäl, som sålunda blifvit anförda för anslagets minskning icke synts Utskottet fullt tillfredsställande; ty om än de senare ärens trävarukonjunkturet uppdrifvit prisen å skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark, torde en förändring härutinnan snart nog kunna inträda, och den omständigheten, att någon bestämd plan för inköp af dylik mark ej nu kunde upprättas, torde icke afgjort böra utgöra hinder för statsverket att emellertid begagna de tillfällen, som möjligen skulle kunna yppa sig, att komma i besittning af lämpliga skogsegendomar, helst anslagets natur af reservationsanslag med-

för, att med dess användande skulle kunna anstå intill dess sådant kunde finnas med statens fördel förenligt.»

Stats-Utskottet uttalar också sin farhåga för att man ingalunda har att motse något ytterligare prisfall på skogsprodukter, utan att tvärtom en prisstegring är att förvänta, — en farhåga, som jag funnit delad af flere erfarna män.

Då Departementschefen anför sina skäl för anslagets nedsättande, anmärker han, att skogsköpen hittills gått trögt till en del på grund deraf, att de skogsegendomar, som egts af flere personer gemensamt, gjort en uppgörelse i hög grad svår. Detta torde vara fullt riktigt anmärkt, och än mer gifver jag honom rätt, då han yttrar, att de tunga och affärsmessiga former, hvarunder skogsköpen måste för kronans räkning verkställas, utgöra ett väsentligt hinder vid dessas afslutande. Detta har jag redan funnit af erfarenheten fullt bekräftadt. Då åter Departementschefen anser för staten önskligt att afbida tiden till dess en bestämd plan blifvit upprättad för att följas vid skogsköpen, är jag icke fullt ense med honom. Att få en sådan plan upprättad, låter sig väl göra; men jag tviflar på att det kan ske inom de närmaste decennierna. Det torde då vara att befara, att, när denna plan en gång blefve färdig, den goda tiden för skogsköp vore förbi; och funnes också redan för planen färdig, vill det synas, såsom Stats-Utskottet också anmärkt, att just *den* skulle i icke ringa mån bidraga att för staten fördyra skogsköpen. Ty så fort planen vore känd, skulle hvar och en, som hade en skogsslott liggande intill en kronopark och tjenlig för dennas arrendering, finna densamma vara af så högt värde, att priset på hvarje tunnland deraf komme att tilläfventyrs gå högt öfver hvad hela skogslotten nu skulle kunna erhållas för. Det är särskildt med afseende på det län, der jag har det nädiga uppdraget att vara höfding, och der skogssköfvingen kanske nått en större höjd än i något annat, som jag uppträder med någon erfarenhet i saken. Hvad jag för öfrigt har att säga, är, såsom hvar och en lätt torde inse, inhemtadt genom studium af hithörande handlingar och aktgifvande på hvad från andra landsdelar rörande skogsvården kommit till allmänhetens kännedom.

Ser man nu efter, huru mycket som återstår oanvänt af föregående års anslag för ifrågavarande ändamål, och lägger dertill hvad som nu af Kongl. Maj:t begäres, vill det väl synas, som skulle dessa summor tillsammans vara fullt tillräckliga; men så är verkligen icke förhållandet. Från 1875 finnas reserverade 140,620 kronor, och af 1876 års anslag är att disponera 212,000 kronor, hvilket gör tillsammans 352,620 kronor. Om nu Riksdagen beviljar det af Kongl. Maj:t för 1877 begärda anslag af 275,000 kronor, och derifrån afdrages hvad förvaltningskostnaden nu uppgått till, eller 227,000 kronor, så återstår af 1877 års anslag disponibelt för skogsköp allenast ett belopp af 48,000 kronor. Lägger jag till dessa det nyssberörda beloppet af 352,620 kronor, fås en summa af 400,620 kronor, att fördelas på åren 1876 och 1877, hvilket på hvardera året gör 200,310 kronor. Man skulle, som sagdt, kunna tycka, att detta belopp borde räcka till. Jag är för min del öfvertygad om dess otillräcklighet och, för att bevisa detta, skall jag till en början hålla mig endast till skogsanbudet från Krono-

*Nedsättning af
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.*
(Forts.)

*Nedsättning af
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.*
(Forts.)

bergs län. För närvarande ligga hos Kongl. Maj:t under afbidan på nådig pröfning dylika saluanbud å egendomar inom sist nämnda län för en sammanräknad summa af 251,000 kronor. Redan detta belopp öfverstiger alltså hvad som kan finnas för skogsköp att tillgå för hela året 1876, äfven om man tager i beräkning hvad som nu är af Riksdagen begärdt och vill ega något öfver för 1877.

Nu vet jag alltför väl, hvad som ingalunda är okänt för den ärade Departementschefen, såsom det icke heller var det för hans företrädare, att icke alla egendomar, som till staten hembjudas, äro af beskaffenhet, att böra af densamma inköpas, detta till följd vare sig af det öfverdrifna priset eller egendomens isolerade läge eller den obetydliga skogbärande mark, som är der att tillgå. Men innan anbudet till Kongl. Maj:t inlemnas, har vederbörande Befallningshafvande varit i tillfälle att yttra sig öfver dem, och med den kännedom han vetat skaffa sig derom har han tillstyrkt åtskilliga köp, afstyrkt andra. Så finnas bland de hembudna egendomarna från Kronobergs län några för staten synnerligen gagneliga, både med afseende på läge och tillgång på skogbärande mark, och jag tror icke att jag öfverdrifver, om jag, på grund af den kännedom jag eger om samtliga desse egendomar, säger, att åtminstone hälften af den summa, jag sist nämnde, borde åtgå för skogsköp inom Kronobergs län under innevarande år.

Ses nu åter saken något vidsträcktare än blott så vidt den rör *detta* län, så är det mig bekant, att från de öfriga länen inom södra och mellersta Sverige, der det kan blifva fråga om att för statens räkning köpa skogsmark, saluanbud på skogsegendomar till Kongl. Maj:t inkommit, hvilka, om de alla antoges, skulle taga i anspråk ett belopp af 1,800,000 kronor; och ett synnerligen fördelaktigt saluanbud är ytterligare att förvänta på en egendom i Halland, för hvilken nu begäres 80,000 kronor, men som för icke länge sedan stätt i mycket högre pris. Man torde således snart stå på den punkt, att saluanbud finnas till Kongl. Maj:t ingifna på nära 2,000,000 kronor. Hvert då komma med den lilla och obetydliga summa, som här är begärd, plus de besparingar, som finnas från föregående år? Jag antager mer än gerna, att hälften af den nämnda summan blir obehöflig redan till följd deraf, att Konungens Befallningshafvande afstyrkt eller endast lamt tillstyrkt kanske hälften af de gjorda anbuden. Då återstå ju anbud på nära 1,000,000 kronor? Och jag vill ytterligare antaga, att Kongl. Maj:t vid den pröfning han underkastar *dessa* anbud, icke finner skäl att godkänna mer än hälften af dem. Då återstår ändock ett behof af 500,000 kronor för detta år, till hvars fyllande tillräckliga medel komma att saknas.

Under sådana förhållanden kan jag sannerligen icke finna, att det resultat, till hvilket Stats-Utskottet kommit, står i öfverensstämmelse med de af Utskottet i motiveringen uttalade premisserna. Om jag nemligen till dessa premisser får räkna den kritik af den Kongl. propositionen, som står att läsa i det stycke af betänkandet, som börjar med ordet »visserligen», och der den hufvudsakliga delen af Utskottets motivering förekommer, och om jag stryker ut detta »visserligen», som ju fordrar ett »men» i sinom tid, så finnas i detta stycke fullt giltiga skäl för att bibehålla det ifrågavarande anslaget vid dess förutvarande

belopp af 450,000 kronor. — Ja! om det vore möjligt, nog vore det önskligt, att i närvarande stund funnes till Kongl. Maj:ts förfogande 1,000,000 kronor för det stora mål, som var afsedt att i någon mån vinnas med årets anslag af 450,000 kronor. Jag har nemligen ur en fullt sakkunnig mans mun den försäkran, att ett belopp af 1,000,000 kronor skulle i detta nu kunna med all fördel användas till inköp af för staten nödiga och nyttiga skogsmarker. — Stats-Utskottet har emellertid till slut instämt i den proposition, Kongl. Maj:t afgifvit. Må det då tillåtas mig att litet närmare se till, på hvilka *nya* grunder Utskottet gjort detta. Utskottet säger efter det »men», som måste följa på det der »visserligen», hvarmed dess motivering börjar: »då i allt fall, enligt hvad ofvan blifvit meddeladt, det af Riksdagen för nästlidet och innevarande år anvisade anslaget, 450,000 kronor, för närvarande synes vara större än behofvet kräfver, och, i händelse någon förändring härutinnan skulle komma att inträda, den årligen sammanträdande Riksdagen icke lärer undandraga sig att på Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning åter höja ifrågavarande reservationsanslag till ett mot behofvet svarande belopp, så finner Utskottet sig för närvarande böra tillstyrka bifall till den af Kongl. Maj:t föreslagna nedsättningen i meranämnda anslag.»

*Nedsättning af
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

Det torde vara klart för hvar och en, att här föreligga endast två skäl: Det första, att det nuvarande anslaget med derå gjorda besparingar från föregående år synes »större än behofvet kräfver.» Derom har jag redan yttrat mig och vill blott åter upprepa i korthet att hos Kongl. Maj:t finnas för närvarande saluanbud inne till bortåt 2,000,000 kronor, att, om ock Kongl. Maj:ts Befallningshafvande funnit hälften af dessa anbud icke böra till någon åtgärd föranleda, och ytterligare en fjerdedel af anbuden icke vinner nådigt afseende, så kvarstår dock ett behof af 500,000 kronor, för att kunna effektuera de återstående, säkerligen för staten synnerligen förmånliga anbuden, och att detta behof under närvarande förhållanden *icke* kan tillfredsställas. Det andra skälet att »den årligen sammanträdande Riksdagen icke lärer undandraga sig att på Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning åter höja ifrågavarande anslag» och, som af Utskottet blifvit åberopadt, är sådant att det väl åtminstone icke borde komma till flitig användning. Det lyder för mig i korthet så: i fall jag icke gör min skyldighet vid *en* riksdag, så är detta, med årligen återkommande riksdagar, lätt att afhjelpa vid *en annan*. Under vanliga förhållanden kommer dock ett anslag, som vid en riksdag beviljas, icke till godo förrän under det följande året, och den tillökning uti ifrågavarande medel, Riksdagen, om den funne sig hafva nu begått ett misstag, kunde komma att bevilja år 1877, skulle följaktligen icke blifva till nytta förrän under året 1878. Jag tror, att det vid den tiden blir mycket svårt att få köpa skogsegendomar till det pris, hvartill de nu kunna erhållas. I afseende härå vill jag i förbigående nämna, att det pris på tunnlandet skogbärande mark, som nu begäres, är ganska olika, så att, då man från Skåne gör anspråk på ända till 350 kronor för tunnlandet, dessa inom Kronobergs län sjunka derhän, att på ett ställe derstädes — detta likväl ett undantag — man icke begär mer än 3 kronor 25 öre. Jag

Nedsättning af anslaget till skogsväsendets befrämjande. (Forts.) har sökt att få ut någon medelsiffra för samtliga de nu gjorda salu-
anbudena och funnit den vara omkring 40 kronor för tunnlandet.

Då jag är fullt öfvertygad, att den förberedande undersökning, som anbud af skogsegendomar först underkastas af statens jägeritjenstemän, och derefter genomgå hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och slutligen hos Skogsstyrelsen, utgör för Kongl. Maj:t en fullt tillfredsställande borgen för att staten icke behöfver riskera en dålig användning af de medel, som för detta ändamål anslås; då jag vidare finner det af stor vikt för de särskilda skogfattiga orterna att skogsköp för statens räkning der må ega rum i möjligast största utsträckning, och da jag icke kan se annat än att det bör vara för Kongl. Maj:t tillfredsställande att dervid hafva så fria händer som möjligt, vågar jag vördsamt hemställa, att proposition må göras derå, att reservationsanslaget till skogsväsendet må bibehållas vid 450,000 kronor, eller samma belopp, som med Riksdagens begifvande hittills för ändamålet utgått.

Jag tager mig slutligen friheten erinra derom, att, då här är fråga om ett *reservationsanslag*, genom dettas beviljande till ett högre belopp någon förlust eller skada aldrig kan ske, men att väl genom anslagets förminskande dylik kan uppkomma, derigenom att Kongl. Maj:t förhindras att i rätt tid göra förmånliga köp af hembudna egendomar, och en längre tid således kommer att förgå innan skogsegarne komma i tillfälle att till eget och ortens gagn se, huru en skog bör skötas, och inse huruledes de sjelfve hittills icke vårdat den så, som de bort.

Grefve Horn: Så väl i de af den förre talaren anförda motiv som äfven i det slut, hvartill han kommit, instämmer jag till fullo. Jag ber blott att få tillägga ytterligare ett skäl till de af honom framlagda. Skulle vi vänta ännu ett år med att bestämma något vidare anslag för uppköp af jord, tjenlig till skogsodling, så är jag rädd, att alla de kontrakt, som nu till följd af Kongl. Maj:ts befallning äro vilkorligen ingångna med skogssäljare, skulle under tiden förfalla. Det är nemligen stadgadt i den skrifvelse i denna fråga, som utgick från Kongl. Maj:t i fjor höstas, att, då anbud gjordes till kronan om inköp af skogsmark, med säljaren skulle uppgöras ett sådant vilkor, att han skulle vara skyldig att stå vid sitt anbud till den 1 Juli innevarande år. Om han icke inom denna tid finge bestämdt besked, om anbudet godkändes eller icke, så skulle han vara fri från sitt erbjudande. Vid sådant förhållande kan det naturligtvis lätt inträffa, att, om man låter den öfverenskomna tiden obegagnad gå förbi, många fördelaktiga köp frångå kronan. På detta och de af den föregående talaren anförda skälen anhåller jag att få instämma i hans yrkande.

Herr Odelberg: Jag anhåller att få i allo instämma med de båda föregående talarne. Jag vågar visserligen icke hoppas att min röst skall mycket bidra till denna viktiga frågas lösning på önskvärdt sätt, men jag har ansett mig icke kunna underlåta att, då jag vid två föregående riksdagar väckt motion om anslag för ifrågavarande ändamål, äfven nu tillkännagifva, att jag icke delar de åsigt, som innehållas i den Kongl. propositionen och nu blifvit af Stats-Utskottet un-

derstödda, gående ut på att det anslag, som lemnats af två föregående Riksdagar, nu borde nedsättas. Jag förenar mig därför med de båda föregående talarne, som yrkat, att anslaget måtte förblifva vid hvad det senast varit, eller 450,000 kronor.

*Nedsättning af
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

Friherre Åkerhielm: Jag hade hoppats att icke behöfva uppträda i denna fråga; men då jag fann, att ingen vidare anmält sig att tala, och såg klubban färdig att falla och afsluta öfverläggningen, så har jag, gent emot de föregående talarnes yttranden, ansett mig böra uttala den uppfattning jag har i den föreliggande frågan. Om vi icke egde årliga riksdagar, om icke en så betydlig reservation förefunnes på det ifrågavarande anslaget, som den som nu är för handen, och om någon tvekan kunde uppstå derom, att Riksdagen lär befinnas villig att nästa år på framställning från ena eller andra hållet lemna det anslag till skogsköp som förhållandena då kunna göra önskvärdt och behöfligt, så skulle äfven jag med hänsyn till de anmärkningar, som af de föregående talarne blifvit gjorda, draga i betänkande att yrka bifall till Stats-Utskottets förslag i detta ämne. Men under nuvarande förhållanden och då jag icke kan hysa någon fruktan i afseende på Riksdagens beredvillighet att, då framställning derom göres, bevilja erforderliga anslag för detta ändamål, så vill jag för min del icke med min röst bidra att påtvinga Departementschefen ett anslag, som han på goda skäl, såsom mig synes, icke velat begära vid denna riksdag. Jag får därför anhålla om bifall till Stats-Utskottets hemställan i nu föredragna punkt.

Herr Rydqvist: Då jag för några år sedan såsom motionär i denna fråga uttalade min åsigt om det i hög grad maktpåliggande deruti, att ett tillräckligt stort anslag beviljades för det ifrågavarande ändamålet, eller inköp af till skogsodling tjenlig mark, och i detta stycke gick ändå längre än friherre af Ugglas, som likaledes var motionär i ämnet och hvars motion af Riksdagen bifölls, så är det tydligt, att jag för min del icke kan anse Stats-Utskottets betänkande i denna punkt böra bifallas. Det hufvudsakliga skäl, som den nuvarande Chefen för Finansdepartementet anført och på grund hvaraf han ansett sig för ifrågavarande ändamål icke behöfva begära ett så stort anslag som under de sist förflutna åren varit beviljad, innehållas i följande ord, som återfinnas i Stats-Utskottets utlåtande sid. 25: »Väl hade Kongl. Maj:t genom nådigt beslut den 2 Juli 1875 vidtagit åtgärd för att denna noggrannare öfversigt öfver statens skogar måtte snart vinnas, i det att Kongl. Maj:t på Skogsstyrelsens hemställan anvisat medel icke blott för komplettering af den genom den s. k. Norrlandska skogskomiténs försorg utarbetade kartan öfver Norrlands skogar, utan äfven för åstadkommande af en allmän situationskarta öfver kronoparker och allmänningar i Kopparbergs län samt de mellersta och södra delarne af landet, och dels för införandet å de topografiska samt ekonomiska kartbladen af de allmänna skogarne och till en början af dem, som blifvit af skogstjensteman indelade till ordnad skogshushållning. Men detta vidlyftiga arbete vore dock ännu långt från fullbordadt; och intill dess

*Nedsättning af
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.*
(Forts.)

att så skett syntes det vara nödigt att vid inköp af mark för statens räkning mycken varsamhet iakttoges.» Skall nu denna förväntade situationskarta utgöra ett *conditio sine qua non* i frågan, så förvånar det mig, att Kongl. Maj:t anser något anslag alls till detta ändamål för närvarande behöfvas. Ty om man utgår från den synpunkten, att en sådan karta nödvändigt behöfves, så kunna naturligtvis alltid samma tvifvelsmål uppstå om ändamålsenligheten af hvarje, äfven det minsta inköp af skog, och det vore i sådant fall mindre rationellt att nu inköpa sådan egendom än i det ena länet, än i ett annat o. s. v. Men efter hvad sagdt är, återstå många år, innan en sådan situationskarta öfver kronoskogarne i hela Sverige kan blifva färdig, och under tiden skall man då hafva gjort intet eller så godt som intet i denna viktiga sak. Den goda tiden ginge då förbi, utan att vi vetat begagna oss af densamma för att komma ett steg närmare det stora mål, som förhållandenas kraf visat oss vara för landets framtid nödvändigt att eftersträfvat, det mål, som i en uti ämnet väckt motion i denna Kammare uttrycktes sålunda, att den nuvarande tiden, som så oerhördt frässade på skogsarealen och fick bevittna en så omåttlig skogsförödelse, åtminstone vore skyldig att göra hvad den kunde för att till framtiden lemna i arf efter sig någon uppväxande skog. I förbigående ber jag att få anmärka, att det anslag å 450,000 kronor som förut för detta ändamål varit beviljadt, är endast en ringa del af hvad som verkligen kunde behöfvas och en ren obetydlighet i jmförelse med hvad det öfriga civiliserade Europa i långa tider anslagit till kronoskogarne. Svenska kronan får ändock icke mer än några få procent af skogsarealen i landet, under det Preussen, Würtemberg, med flera hafva en högst betydlig areal af skogsmarken samlad i statens hand och deraf, efter att nu under decennierna hafva skött densamma med klokhet och förstånd, skörda högst betydliga inkomster. Jag anser således berörda af Chefen för Finansdepartementet anförda skäl icke vara det ringaste bevisande; ty, såsom jag redan sagt, om man skulle godkänna detsamma, då borde man följdriktigt för det närvarande icke anslå ett öre till de ifrågavarande utgifterna. Hvad åter den af Utskottet i dess motivering gjorda framställning af frågan angår, så finner jag den så förträfflig och så bevisande, att efter min öfvertygelse med så beskaffade motiv intet annat felats än att Kongl. Maj:t gjort proposition om fortfarande anslag af 450,000 kronor, för att Utskottet skulle utan reservation tillstyrkt detsamma. Härvid anholder jag dock att i likhet med den förste talaren få fästa någon uppmärksamhet vid den sista punkten i framställningen, som innehåller skälet, hvarför Stats-Utskottet anser sig böra tillstyrka Kongl. Maj:ts förslag; den lyder sålunda: »i händelse någon förändring härutinnan skulle komma att inträda, den årligen sammanträdande Riksdagen icke lär undandra sig att på Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning åter höja ifrågavarande reservationsanslag till ett mot behöfvet svarande belopp, så finner Utskottet sig för närvarande böra tillstyrka bifall till den af Kongl. Maj:t föreslagna nedsättningen i meranämnda anslag».

Emot detta uttalande ber jag att få anmärka två saker, den ena, att det kan vara ganska osäkert, huruvida ett så beskaffadt förslag kan komma att af Kongl. Maj:t framställas till en blifvande Riksdag.

Under den korta tiden af fyra år hafva vi haft tre chefer för Finansdepartementet, och vi hafva sett, huru tvenne af dessa, nemligen den första och den nuvarande, icke tyckts omfatta denna fråga med särdeles intresse. Det kan då lätt inträffa, att nästa år eller möjligen år 1878 också en framställning från Kongl. Maj:t kommer, hvilken, liksom den nuvarande, anser den inskränkta summan fullt tillräcklig, möjligen uttalar den åsigten att så beskaffade medel icke alls erfordras. — Den andra omständigheten, som jag lägger särdeles stor vikt på, är att erfarenheten städes visat och visar äfven nu, att så väl anslag i allmänhet som i synnerhet sådana som dessa, hvilka icke kunna sägas vara af ögonblickets oafvisliga behof påkallade, i hög grad äro beroende af ställningen i landet. Är ställningen lysande, handel och näringar i flor och statskassan i mycket godt skick, då är man nog villig att anvisa nödiga medel till så beskaffade ändamål som detta. Men blifva konjunkturerna sämre och statskassans tillgångar mindre, då drager man i betänkande att bevilja anslag till ändamål, som icke äro absolut behöfliga. Att, såsom Utskottet här föreslagit, assignera på framtiden är någonting ganska ovisst, för att icke säga ovist.

På de af mig nu anförda skälen anhåller jag att få instämma i det af herr Wennerberg framställda yrkande.

Herr Statsrådet Forssell: Då den förste talaren begynte sitt anförande, syntes han mig framhålla en så praktisk och nykter synpunkt i den föreliggande frågan, att jag trodde det skulle blifva mycket lätt att fastställa tvistepunkten oss emellan och komma till rätta i diskussionen. Men under anförandets fortgång tog han en allt högre lyftning och talade om nödvändigheten att fylla *sin pligt* genom att gifva högre anslag till skogsinköp, nödvändigheten att avsluta för staten fördelaktiga affärer och slutligen om den stora mängd af anbud, som blifvit staten gjorda och hvilkas samfälda belopp uppginge, som jag tror han nämnde, ända till två millioner. Af denna summa strök han sedan en million och af denna million strök han ytterligare 500,000; för detta strykande uppgaf han intet skäl, och jag ser således icke, hvarför det icke skulle kunna gå för sig att stryka ytterligare hälften och sedan ännu en gång hälften; det skulle då återstå 125,000 kronor och det vore kanske ungefär den summa, som för året kunde behövas. Sedan hafva flere talare uppträdt, och den siste af dem har tillagt ett ytterligare skäl för det större anslagens beviljande; han har nemligen talat om det stora mål, som den nuvarande generationen borde för sig uppställa, att rädda vårt land för skogsbrist i framtiden. Detta gifver mig anledning att i största korthet yttra några ord om det ifrågasvarande anslagens betydelse, innan jag söker fastställa den synpunkt, hvarur fragan enligt min tanke i detta ögonblick bör betraktas.

Det gifves, så vidt jag vet, tre olika synpunkter, ur hvilka man sökt förorda dessa skogsköp. Tvenne af dem erbjuda efter min öfvertygelse föga hållbara skäl, och de mål, som de uppställa torde knappast vara möjliga att ernå; endast den tredje åter förtjenar något afseende. Man har förordat, att dessa skogsinköp skulle betraktas såsom en för staten förmånlig affär, att staten uti inköpt skogsmark såsom i en sparbössa skulle nedlägga de medel, hvaröfver den för sådant ända-

*Nedsättning af
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.*
(Forts.)

*Nedsättning af
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.*
(Forts.)

mål kan förfoga. Men dervid besinnar man icke, att af alla de upp-
gifter, som kunna ställas på en stat, är kanske den allra vanskligaste
den att beskatta landets befolkning för att å dess vägnar och till
efterkommande slägtens nytta och gagn bedrifva affärsspekulationer.
I synnerhet för en sådan stat som Sverige är ett sådant tillvägagående
minst sagdt ändamålslost och stridande mot sund affärslogik. Svenska
staten egde i kronoparker, kronomarker, öfverloppsmarker, på civil-
och militieboställen vid 1874 års utgång omkring $6\frac{1}{2}$ millioner tunn-
land skog; den eger sålunda i detta afseende redan en betydlig tillgång,
af hvilken den i en framtid kan komma att draga en stor afkastning.
Men för att erhålla någon afkastning af ett skogskapital är, såsom vi
alla veta, det första vilkoret, att det väl och omsorgsfullt skötes. En
ordnad skogshushållning kostar emellertid penningar, och jag vågar
påstå, att den svenska staten genom sina anslag till skogsväsendet för
närvarande visar, att den icke har särdeles råd att kosta på sig något
sådant som att bedrifva skogsinköp såsom affärsverksamhet. Vi ut-
lägga nu för fruktifiering af vårt skogskapital ett belopp af omkring
400,000 kronor, och resultatet af denna utgift är att vi på ifrågavarande
kapital erhålla en nettobehållning af omkring 6 öre pr tunnland. Innan
Sverige befattar sig med att föröka sitt nu egande skogskapital, torde
det därför göra rättast i att använda sina tillgångar på värden af de
skogar det redan eger för att uppbringa deras afkastning till något
högre belopp. Jag får därför tillstå, att, om i de till Kongl. Maj:t
inkommande anbuden, de må vara af Konungens Befallningshafvande
tillstyrka eller icke, förmärkes att hufvudsyftet vore att locka staten
till en s. k. fördelaktig affär, intages jag genast af ett starkt miss-
troende mot antagligheten af ett sådant anbud.

Man har vidare sagt, att staten bör bedrifva skogsinköp i ända-
mål att derigenom rädda landet från en i framtiden möjligen inträffande
skogsbrist. Det är ett vackert och patriotiskt tema detta, som man
ofta får höra i olika variationer upprepas och hvilket på grund af det
sinnelag, hvarom det bär vittnesbörd, utan tvifvel förtjenar erkännande.
Men jag befarar, att man dervid icke rätt besinnar, hvad ett sådant
företag, rätt utfördt, i verkligheten skulle kosta. Att i ett land sådant
som Sverige genom skogsinköp söka effektivt förhindra framtida skogs-
brist, det skulle medtaga hälften af de millioner, som för närvarande
figurera på var statsbudget, och vi finge sedan skicka den andra hälften
efter för att se till huru den första blefve vårdad. Vill man verk-
ligen någonting sådant, — anser man att den enskildes hushållning med
de svenska skogarne nödvändigt måste sätta kommande släkten och
hela landets välfärd i fara, samt att staten därför måste förvärfva den
skog som i framtiden behöfves, då må man taga steget fullt ut och vid-
taga den enda atgård, som i detta afseende kan vara verksam; må
man da genom lagstiftning förklara att den mark, som kalhugges utan
att användas till odling och utan att återväxt derå göres möjlig, varder
förbruten till kronan, åtminstone för så lång tid som erfordras för att
derpå anyo uppdraga till afverkning tjenlig skog. Huruvida den sven-
ska representationen någonsin skulle vilja lemna sitt samtycke till ett
sådant stadgande, lemnar jag osagdt. Men efter min öfvertygelse räcker
intet folks produktionskraft till att för statens räkning inköpa den

skogsmark, som skulle behövas för att förekomma framtida skogsbrist. Slutligen kan härtill läggas, att om staten skulle tillkännagifva sig vilja på sådant sätt och i sådant syfte bedrifva skogsinköp, fara vore, att anslaget för skogsväsendets befrämjande icke blefve annat än en belöning för skogssköfving. Det enskilda intresset skulle under sådant förhållande nog veta taga reda på, huru stor tillökning i vinst som kunde erhållas genom att kalhugga sin mark och sedan sälja den till kronan. Jag har också i de anbud, som inkommit till Kongl. Maj:t sett ganska många yttringar af ett sådant enskildt intresse; man har erbjudit kronan att inköpa mark, hvarpå skogen nyligen blifvit afverkad, och åtskilliga gånger hafva till och med anbud inkommit som gälde ännu skogbärande mark, men med förbehåll för egaren att först få afverka skogen; jag behöfver icke säga, att sådana anbud blifvit lemnade utan afseende.

*Nedsättning af
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

Om således dessa båda hittills berörda synpunkter icke torde kunna bestå inför en närmare pröfning, så finnes det en tredje, som är vida mera förtjent af uppmärksamhet och som efter min uppfattning också varit det egentliga föremålet för Riksdagens omtanke. Jag tror derföre man gör rättast i att utan allt tal om vigten för staten af fördelaktiga skogsaffärer eller om nödvändigheten att skydda landet för framtida skogsbrist, hålla sig endast till denna synpunkt för frågans betraktande. Den går ut derpå, att i de trakter, der skogarne äro få eller små, eller ligga mycket spridda, eller der befolkningen icke har tillräckligt enskildt intresse för skogens vård eller tillräcklig kännedom om huru sådan vård skall bedrifvas, bör staten för sin räkning inköpa skogsmark för att genom ordnad hushållning å densamma lemna befolkningen ett godt föredöme i detta afseende. Jag bör visserligen i förbigående uttrycka min enskilda åsigt, att, då staten sålunda skulle verka för enskilda provinserns bästa, vore det icke just ur vägen, att dessa provinser äfven ville i sin mån till detsamma något bidra och icke ställa anspråk på staten allena. Emellertid kan staten utan alltför stor uppoffring gå denna fordran till mötes och uppmuntra den nyttiga skogsodlingen, liksom den uppmuntrar jordbruksnäringen genom beredande af tillfälle till undervisning för jordbrukare; och det finnes ingenting väsentligt att mot skogsinköp för sådant ändamål invända. Då man likväl från de vackra planerna skall öfvergå till handling och Kongl. Maj:t skall fatta beslut i fråga om sådant skogsinköp, då framträda åtskilliga svårigheter, hvarom den, som icke eger kännedom om handlingarna, knappt kan göra sig någon föreställning. Jag behöfver icke påpeka dem, som jag anser för öfvervinneliga, ehuru äfven de kunna vara ganska stora; men för närvarande förefinnes en svårighet, som jag tyvärr icke tillräckligt antydtt i motiveringen till min tillstyrkan af den Kongl. propositionen och som jag derför ber att här få något närmare utföra. Då Kongl. Maj:t skall fatta beslut om inköp af skog för nyssnämnda goda ändamål, måste han naturligtvis låta sin åsigt bestämmas af en beräkning, der hänsyn tages dels till hvarje särskild orts skogstillgång i det hela eller dess brist på skog, dels till invånarnes förmåga eller oförmåga att sjelfva sköta sin skog och dels slutligen äfven till statens egna skogstillgångar i orten. För närvarande saknar Kongl. Maj:t för en sådan beräkning en af de väsent-

*Nedsättning af
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.*
(Forts.)

fligaste faktorerna; vi känna knappt något alls om läget, storleken och beskaffenheten af de skogsmarker, hvilka under de närmaste 10 à 20 åren, i synnerhet i de södra länen komma att tillfalla kronan, till följd af Riksdagens beslut om militieboställenas indragning. Det händer t. ex., att, då Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kronobergs län inkommer med åtskilliga af honom rekommenderade anbud till inköp af skogsmark för anställande af en ordnad skogshushållning derstädes, kan Chefen för Finansdepartementet anse dessa anbud vara för ändamålet mycket fördelaktiga, och jag har i den öfversigt jag tagit af de senast inlemnade anbuden funnit särskildt de från Kronobergs län i detta hänseende ganska frestande. Men till följd af den nyss antydda ovissheten kan man vid pröfvandet af de gjorda anbuden icke frigöra sig från ett ganska besvärligt tvifvelsmål. Ty om staten nedlägger t. ex. 50-, 100- eller 200,000 kronor på inköp af skog i Kronobergs län, skulle det då icke ganska lätt kunna sägas, att denna summa blifvit onödigt bortslösad, om det sedermera visar sig, att sedan de nuvarande militieboställena tid efter annan ingått till kronan samt de till dessa boställen hörande skogar för iakttagande af en förståndig plan för deras skötsel och underhåll blifvit ställda under skogsstatens vård och förvaltning, kronan inom det ifrågavarande länet på lämpliga ställen erhåller det ena 10,000-talet tunnland skog efter det andra, som kunde blifva förträffliga mönsterskogar. Männe då icke i Kronobergs län, för mycket penningar blifvit nedlagda, som kunnat på andra håll bättre användas, då ju detta län kunnat få sitt behof af mönsterskogar på annat sätt uppfyllt. Ensamt i Småland uppgår de nuvarande militieboställenas skogsareal till omkring 600,000 kvadratref och impedimenter och till skogsbörd tjenlig mark till ännu mera. Det ligger i denna omständighet något, som manar till en särskild varsamhet och försigtighet vid användandet af de medel, som Riksdagen anslår för inköp af skog, och således äfven för den, som har att tillse, huru medlen må förståndigt och utan slöseri användas, en särskild maning att icke af Riksdagen för detta ändamål begära större anslag än som kan med full trygghet för hvarje år användas. Jag för min del anser, att Stats-Utskottet haft fullkomligt rätt i det slut, hvartill det kommit, att det icke är någon fara att inskränka anslaget till skogsinköp under detta år, sedan från Kongl. Maj:ts sida förklarats, att han för detta och kommande år kan vara fullt belåten med de tillgångar som finnas och hvilka efter min beräkning kunna komma att uppgå till omkring 400,000 kronor. Jag anser vidare att Stats-Utskottet äfven haft rätt i det yttrande, hvarmed det till en del motiverar sin slutsats, att, när ett anslag af denna natur åter blifver erforderligt, då torde det äfven utan tvifvel af Riksdagen gerna beviljas; det hör efter min öfvertygelse icke till dem, i afseende å hvilka man behöfver frukta ett afslag.

Herr Wennerberg: Jag är den ärade Departementschefen synnerligen tacksam för det utförliga svar, han värdigats gifva mig. Det är egentligen blott en sak, som jag dervid har någon liten anledning att vara missnöjd med. Han behagade nemligen yttra, att då jag i början af mitt förra anförande stälde mig på fast mark, så lyfte jag

mig till slutet så, att jag kom att vidröra saker, som alls icke hörde hit. Han må därför tillåta mig säga, att hans anförande, ifall det led af någon brist, syntes mig lida af motsatsen till hvad han ville påberda mig. Det var nemligen först mot slutet af sitt anförande, som han nedkom till den mark, för hvilken jag efter förmåga velat kämpa, eller den sköflade skogsmarken i vårt land.

*Nedsättning af
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.
(Forts.)*

Det är mig bekant, att den ärade Departementschefens åsigtter angående hela detta ärende icke obetydligt skilja sig, ej allenast från mina, utan äfven från dem, som representationen uttryckt vid två riksdagar, som skogsstyrelsen i tre afgifna underdåniga utlåtanden framhållit och som Kongl. Maj:t i lika många framställningar till Riksdagen uttalat.

Det är icke den direkta ekonomiska vinsten för staten, som man haft till hufvudsyfte vid anvisandet af medel till skogsköp för statens räkning, utan man har dervid ledts af en bevekelsegrund, som Departementschefen synes tillägga en mycket ringa betydelse, nemligen att i sköflade skogstrakter genom inköp af mark och dess fruktbargörande bereda en föresyn för den enskilde skogsegaren. Af hela den affärs-mässighet, om hvilken Departementschefen talade, har jag icke heller hittills funnit några oroande yttringar. Det är för staten af synnerlig vigt att tillse att, såvidt det ligger i dess förmåga, hvarhelst inom statens område nöd är för handen, denna blir afhulpen; och en stor nöd är det inom de provinser, der innebyggarne äro af naturen hänvisade att lefva af sina skogar, men icke längre hafva någon skog kvar.

Det torde icke vara okänt för de flesta i denna Kammare, huru det gemenligen går till vid skogsafverkningar. Der kommer ett anbud från en köpare på en gård med god skog. Gården säljes, och skogen afverkas derefter så fort och så fullständigt som möjligt. Gården går sedan öfver till en mindre bemedlad egare, som söker att på återstoden och skogsbetet uppehålla sig och sin familj och som snart nog af-rödjer det lilla af skog, som ännu kan finnas kvar, hvarefter egendomen öfverlåtes till en ännu mer obemedlad till slutlig sköfving. Detta är illa; men jag tviflar dock på att Kongl. Maj:t skulle vilja gilla det lagstiftningsråd, som Departementschefen här afgifvit, eller att hvarje sådan sköflad mark skulle förklaras förbruten och för kronans tillhö-righet. Då finge kronan också åtaga sig en ganska betydlig fattig-vård; ty de, som lefva på denna mark, hafva dock der sin bergning, om än aldrig så usel. Det torde kanske ock böra besinnas, att dessa magra torfvor, sådana de äro, årligen förmå att bestå staten trogna tjänare, arbetare, soldater, ja, till och med utmärkta vetenskapsmän; understundom har man ju sett äfven sådana der födas och uppdras. Jag tror icke, att en dylik lagstiftningsåtgärd skulle vinna sympatier.

Det hufvudsakliga skäl, som af Finansministern åberopats, ett skäl som jag respekterar ganska mycket, är, att man bör afvakta tiden till dess genom domänkomiténs åtgörande en fullständig kännedom vinnes om läget och beskaffenheten af de skogar, som höra till kronan och särskildt militieboställena, på det att hänsyn må kunna tagas här-till vid de framtida skogsköpen. Jag vill dock härvid påminna om

Nedsättning af anslaget till skogsväsendets befrämjande.
(Forts.)

att Kongl. Maj:t genom en under nästlidna år utfärdad skrifvelse anbefalt sina Befallningshafvande att tillse, att vid skogsköp endast å sådan mark må fästas afseende, som ligger invid boställe, och det torde vara klart, att härmed afses ej blott landt-, stats- och ecklesiastika boställen, utan äfven militieboställen.

Jag är Departementschefen tack skyldig äfven för det vitsord han gifvit Konungens Befallningshafvande i Kronobergs län med hänseende till de skogsköp, som blifvit af denne tillstyrkta. Endast ett köp har emellertid hittills afslutats nemligen af egendomen Förarp i Sunnerbo härad. Kronan blir visserligen der icke utan direkt ekonomisk vinst, men hon vinner indirekt vida mer, derigenom att man inom detta härad, der skogssköfvingen sedan länge varit oerhörd, blir i tillfälle att se, huru skog *skall* skötas. De andra köpen äro ännu oafgjorda, med hvilka jag dock tror att, derest de komma till stånd, belåtenheten skall blifva ömsesidig hos köpare och säljare. Jag skall icke nu tala om hvad som i synnerhet härvid legat mig om hjertat, nemligen det stora gagn, dessa köp skulle kunna göra länet, hvars jordmån är sådan, att den hufvudsakligen är tjenlig för skogsbruk men icke för ett högt uppdrifvet åkerbruk.

En ärad ledamot af Kammaren, Friherre Åkerhielm, har till min stora förvåning nyss uppträdt emot mig och till förman för Stats-Utskottets förslag. Det kan icke annat än på det högsta förundra mig, att *han* ville förebrå mig, att jag sökte påtruga Departementschefen ett högre anslag än det äskade, då jag i sådant fall icke gjorde annat, än hvad han sjelf vid 1874 års riksdag, såsom ordförande i det särskilda Utskottet, gjorde, då han emot Kongl. Maj:ts proposition i samma sak, i spetsen för Utskottet och med den Kammare han då tillhörde, fann högst nödigt att för skogsköp ställa till Kongl. Maj:ts förfogande det förhöjda beloppet af 450,000 kronor, på det att det ändamål, Riksdagen afsett med detta anslag, måtte blifva väl tillgodosedt. Jag önskar mig nu lika god lycka, som han då hade, och anhåller fortfarande om bifall till det af mig förut gjorda yrkandet.

Herr Rydqvist: I det yttrande, den ärade Departementschefen nyss afgifvit i denna fråga, nämnde han, att det skulle vara vådligt för staten att upptråda såsom idkare af skogsbruk, och han motiveerade detta sitt påstående dermed, att staten för närvarande egde 6,000,000 tunnland skog, som i nettoafkastning lemnade endast 6 öre på tunnlandet. Utan att vilja bestrida denna hans uppgift i ena eller andra hänseendet, ber jag endast att få fästa uppmärksamheten derpå, att af dessa 6 millioner tunnland torde åtminstone 5,500,000 vara belägna i nordligaste delen af Norrland, långt aflägsset från kusten och således för närvarande och intill dess förbättrade kommunikationer der kunna åstadkommas af jemförelsevis mycket ringa värde. De torde följaktligen för närvarande icke böra tagas i någon afsevärd beräkning.

Vidare sades det, att, om meningen vore att genom dessa skogsköp rädda landet från framtida skogsbrist, skulle för ändamålet erfordras ett belopp, uppgående till inemot hälften af hela vår nuvarande budget. Jag vill icke heller bestrida detta, endast erinra att meningen

aldrig varit att gå så långt. Riksdagen har endast velat för ändamålet anslå så stort belopp, som utan afsaknad kunnat på andra håll undvaras, och har dervid handlat under den förutsättningen att, om man så fortginge genom flera decennier, skulle för staten vinnas icke obetydliga kronoparker, som icke blott med afseende å afkastning, utan synnerligast genom den rationela skogsskötsel som å dem infördes, skulle blifva till stort allmänt gagn. Detta sista medgifver visserligen chefen för Finans-Departementet, men åberopar å andra sidan att, på sätt han redan yttrat i sitt anförande till statsrådsprotokollet, vid det förhållande att ännu icke vidden, än mindre beskaffenheten af kronans ganska betydliga domäner af boställen vore bekant, skulle det vara förhastadt att nu utan den allra yttersta varsamhet nedlägga penningar på inköp af nya skogsmarker. Af detta Departementschefens yttrande synes det mig vara fullt logiskt att draga den slutsatsen, att Departementschefen anser, att för närvarande alls inga medel böra till skogsköp användas. Efter hans åsigt, sådan jag uppfattat den, är sådant för närvarande olämpligt, och man bör afvakta den tid, då statens boställsskogar blifvit undersökta, och den tillämnade stora situationskartan utarbetad. Jag kan af allt detta icke komma till annat resultat, än att han icke med särdeles nöje tager emot förvaltningen af de medel, Riksdagen anvisar för ifrågakvarande ändamål. Det kan nu icke falla mig in att härför klandra honom; jag endast beklagar, från den ståndpunkt jag intager till denna fråga, att den af Departementschefen ses på ett sådant sätt. Jag har en helt annan åsigt om hvad Sveriges Finansminister borde i denna viktiga fråga åtgöra, och fastän han här förklarar sig icke vilja för ändamålet emottaga större belopp än det Regeringen begärt, är jag likväl fortfarande af den mening, att Riksdagen icke bör frångå det på goda skäl grundade beslut, Riksdagen upprepade gånger fattat rörande detta anslags belopp, hvidan jag ock fortsätter mitt yrkande om det begärda anslaget höjande till 450,000 kronor.

*Nedsättning af
anslaget till
skogsväsendets
befrämjande.*
(Forts.)

Friherre Åkerhielm: Jag ber endast att få säga ett par ord till besvarande af den ärade talare, som näst före den siste hade ordet och som i afton börjat öfverläggningen i detta ämne samt med mycken ifver förfäktat den åsigt, mot hvilken jag råkat uppträda. Han förvånade sig öfver att jag icke nu liksom vid 1874 års Riksdag, då jag var ordförande i Särskilda Utskottet, ville drifva Riksdagen till att bevilja ett anslag, som Kongl. Maj:t icke begärt. Skälet dertill är helt enkelt det, att då vid 1874 års Riksdag Kongl. Maj:ts regering, — den regering, i hvilken talaren sjelf satt, — icke begärde det förhöjda anslag, som då beviljades, fanns i den omständigheten *allenast* icke något hinder att från Riksdagens sida tvinga fram en dylik förhöjning, och jag tror att denna åsigt äfven nu vunnit erkännande. Men frågan är nu i ett annat skede sedan nemligen 1875 års Riksdag beslutat *indraga militieboställena* och vi hafva nyss hört Herr Chefen för Finans-departementet påpeka, uti hvilka förändrade förhållanden frågan derigenom kommit. Jag kan för min del icke finna annat än att detta är så tydligt och så klart, att, om man har någorlunda god vilja att se de förändrade förhållandena helt enkelt sådana de äro, man måste, äfven

Nedsättning af anslaget till skogsväsendets befrämjande. (Forts.) om man handlat i likhet med mig vid 1874 års riksdag, nu biträda den åsigt, som af Herr Chefen för Finans-departementet uttalats. Jag tror mig således med lugn kunna vidhålla mitt yrkande om bifall till Utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Hr Grefven och Talmannen yttrat, att under densamma hade yrkats dels bifall till det förevarande momentet och dels af Hr *Wennerberg*, att Kammaren med afslag å Utskottets deri gjorda hemställan, måtte besluta, att det ifrågavarande reservationsanslaget skulle bibehållas vid sitt nuvarande belopp, 450,000 kronor; framstälde Hr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till momentet, hvarvid svarades många ja, blandade med nej, och sedermera proposition på Hr *Wennerbergs* yrkande, då svaren utföllo med många nej, blandade med ja; hvaruppå och efter det proposition på bifall till momentet förnyats samt med många ja, blandade med nej, besvarats, Hr Grefven och Talmannen förklarade sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

Votering begärdes; till följd hvaraf uppsattes, justerades och anslags följande voteringsproposition:

Den som bifaller momentet a i 6:te punkten af Stats-Utskottets Utlåtande N:o 21,

	röstar Ja;
Den, det ej vill	röstar Nej;

Vinner nej, afslår Kammaren Utskottets i detta moment gjorda hemställan och beslutar, att det ifrågavarande reservationsanslaget skall bibehållas vid sitt nuvarande belopp, 450,000 kronor.

Omröstning företogs och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 65,
Nej 18.

Mom. b och c.

Biföllos.

7:de—10 punkterna.

Biföllos.

11:te punkten.

mom. a.

Herr Statsrådet Forssell: Jag anser mig i denna punkt icke behöfva mera än åberopa de skäl, som blifvit anförda uti mitt vid

Kongl. Maj:t Nådiga Proposition fogade tillstyrkande, hänförande mig dertill att sedan lönerna för Hofrätternas presidenter blifvit af Kongl. Maj:t föreslagna till ett belopp af 10,000 kronor det icke kunde komma i fråga annat än att begära samma belopp för cheferna uti med Hofrätternas likställda verk. Sedan Riksdagen bifallit denna af Kongl. Maj:t gjorda framställning rörande lönerna för Hofrätternas presidenter, föreställer jag mig att följdriktigt samma belopp kan tillerkännas presidenten i Kammarkollegium.

Herr vice Talmannen: Då jag är reservant emot Utskottets förslag i denna punkt, ber jag att få anföra skälen dertill. De äro redan hufvudsakligen anförda vid behandlingen af Sjette hufvudtiteln då det gälde chefen för Jernvägstrafikstyrelsen. Jag anser för min del, att då någon anmärkning icke gjorts emot beloppet af den lön som skulle tillkomma presidenten i Kammarkollegium, det icke finnes något skäl för att han skulle få vänta till dess en blifvande lönereglering kan komma att verkställas, något som hvarken beror på detta embetsverk eller på presidenten utan på löneregleringskomitén. På grund af hvad jag redan anført och då Kammarkollegium beviljat dyrtidstillägg för chefen i jernvägstrafikstyrelsen föreställer jag mig, att Kammarkollegium icke kan tveka att bevilja dyrtidstillägg äfven åt presidenten i Kammarkollegium och jag får derföre vördsamt föreslå, att Kammarkollegium med afslag å Utskottets förslag måtte besluta, att ett dyrtidstillägg af 1,000 kronor skall å extra stat för år 1877 uppföras åt presidenten i Kammarkollegium.

Efter härmed slutad öfverläggning, gjordes först proposition på bifall till momentet, hvarvid svarades många nej jemte några ja, samt sedermera proposition på afslag derå och bifall till Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga framställning, då svaren utföllo med många ja jemte några nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Mom. b.

Bifölls, dock under förbehåll om iakttagande af den förändring i det ifrågavarande anslaget hela belopp, som påkallades af Kammarkollegium öfver mom. a. fattade beslut.

12:te punkten.

Bifölls.

13:de punkten.

Lades till handlingarne.

14:de punkten.

Bifölls.

15:de punkten.

mom. a.

Herr vice Talmannen: I öfverensstämmelse med Kammarrens nyss fattade beslut i fråga om dyrtidstillägg för presidenten i Kammarkollegium, föreställer jag mig också, att Kammarren icke lär neka äfven presidenten i Kammarrätten ett dylikt af Kongl. Maj:ts begärddt tillägg. På grund deraf och på de skäl som redan anförts uti en med denna likartad fråga får jag anhålla, att Kammarren måtte bifalla Kongl. Maj:ts proposition att ett dyrtidstillägg af 1,000 kronor måtte för år 1877 beviljas presidenten i Kammarrätten.

Efter härmed slutad öfverläggning, gjordes först proposition på bifall till momentet, hvarvid svarades många nej jemte några ja, och sedermera proposition på afslag derå samt antagande af Kongl. Maj:ts ifrågavarande nädiga framställning, då svaren utföllo med många ja jemte några nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Mom. b.

Bifölls, dock under förbehåll om iakttagande af den förändring i det ifrågavarande anslaget hela belopp, som påkallades af Kammarrens öfver mom. a fattade beslut.

16:de punkten.

Bifölls.

17:de punkten.

Herr Storckenfeldt: Det torde anses otvifvelaktigt, att den domänkomité, som för närvarande är samlad, kommer att tillstyrka, det kronans alla egendommar, vare sig stads- eller landtegendomar, skola förläggas under en och samma styrelse. Det torde vara lika otvifvelaktigt, att detta blir lag och slutligen lika otvifvelaktigt, att chefen för skogarne, hvilken jag på grund af 1869 års beslut tillåter mig kalla skogsdirektör, kommer att blifva en af de två eller tre byråchefer, som otvifvelaktigt måste tillsättas under denna chef. — Byråchefer uti departementen äro aflönade med 6,000 kronor och jag ville för min del ställa dessa ifrågavarande byråchefer uti en högre löneklass så att de i likhet med hofrättsråd och andra råd blefve aflönade med 7,000 kronor. Så långt vill jag följa, men icke längre för att icke bidraga dertill att antingen dessa blifvande byråchefer komma att stå i en löneklass, högre än de med dem i öfrigt jemförliga embets- och tjänstemän, eller ock att deras högre lönebelopp skall framkalla ett lönetillägg äfven för alla andra.

Af dessa skäl yrkar jag bifall till Utskottets förslag.

Grefve Beck-Friis: Såsom Herrarne torde erinra sig, beslöts vid 1869 års riksdag, att den blifvande chefen för Skogsstyrelsen skulle benämnas Direktör och endast uppbära en lön af 6,000 R:dr i stället för 7,000, som den förre Generaldirektören haft. Jag minnes mycket väl, att, när denna fråga behandlades i Utskottet och i Kamrarne, framhölls såsom skäl för nämnda beslut, att den ställning som chefen för Skogsstaten skulle komma att intaga icke blefve densamma som

den ditintills varit. Man utgick från den åsigt, att statens skogar skulle i främsta rummet ställas under Konungens Befallningshafvandes vård och inseende, och att Direktören endast skulle blifva en personalchef och en chef för Skogsstyrelsen här i Stockholm. Det var icke mer än ett år derefter som Kongl. Maj:ts förordning om reorganisation af Skogsstyrelsen utfärdades, och, i stället för att då inskränka chefens åligganden, utvidgade man dem, så att han blef en verklig chef för Skogsstaten i dess helhet, för alla statens skogar. Mig synes därför, att ett fasthållande af 1869 års Riksdags beslut så tillvida att lönen skulle vara 6,000 kronor med ett dyrtidstillägg af 1,000, icke är hållbart, ty de förutsättningar, under hvilka beslutet fattades för 7 år sedan, finnas icke mer. Jag får därför vördsamt yrka, att den ifrågasvarande löneförbättringen, hvilken måste kallas tillfällig ända till dess att staten blir i sin helhet ordnad genom den tillsatta komitén för de centrala embetsverkens omorganisation, bestämmes till 2,000 kronor, hvarigenom denne chef för nästa år kommer i åtnjutande af 8,000 kronor, eller ungefär samma belopp som öfriga generaldirektörer eller chefer för förvaltande verk åtnjuta; och jag kan icke finna annat än att denna lön är temligen ringa äfven den, om man lyckas finna en person, som kan fullgöra de åligganden, som med tjensten äro förenade, ty dertill fordras icke blott en teoretiskt bildad man, utan äfven en person med ovanlig praktisk duglighet. För min del skulle jag icke hafva något emot att sätta lönen för denne chef högre än för öfrige generaldirektörer, men att sätta den lägre kan jag icke finna lämpligt.

En talare har visserligen sagt, att man för framtiden kunde motse en helt och hållet förändrad organisation af Skogsstyrelsen. Det är mycket möjligt, ehuru jag icke har någon kännedom derom, men för närvarande är denne person chef för statens alla skogar, och det är på grund häraf jag vågar yrka bifall till reservanternes förslag, hvarigenom det i denna punkt upptagna anslagsbelopp blefve höjdt till 4,380 kronor.

Herr Statsrådet Forssell: Det är, om icke allmänt, åtminstone för mig bekant, att man inom domänkomitén tänkt sig såsom en möjlighet att förlägga Skogsstyrelsen såsom en afdelning af en allmän statens domänförvaltning. Huruvida domänkomitén kommer att definitivt fatta ett sådant beslut, vet jag icke; huruvida Kongl. Maj:t kommer att göra en sådan framställning till Riksdagen, känner jag heller icke, och huruvida Riksdagen, om Kongl. Maj:t derom gör framställning, kommer att besluta en sådan anordning, är mig naturligtvis ännu mer obekant. Af hvad man kan gissa om Skogsstyrelsens blifvande öde torde emellertid icke kunna dragas någon slutsats med afseende på den nuvarande chefens tillbörliga lön. Äfven under förutsättning, att chefskapet för Skogsstyrelsen blir förvandladt till byråchefspåls inom domänförvaltningen, kvarstår dock det faktum, att chefen för Skogsstyrelsen för närvarande har den ställning och det ansvar, som tillkommer styresmannen för ett stort och viktigt statens verk, att detta verk har att sörja för en statens inkomst af öfver en half million, och att hans göromål, sedan nu varande lönen fastställdes, hafva högst betydligt förökats. För min del kan jag därför icke finna att det löne-

tillägg af 2,000 kronor för chefen för Skogsstyrelsen, som Kongl. Maj:t föreslagit, är i ringaste mån för högt, och jag vågar alltså hemställa att, i likhet med hvad reservanterne yrkat, Kongl. Maj:ts förslag i detta hänseende måtte bifallas.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, yttrade herr Grefven och Talmannen, att under densamma hade yrkats dels bifall till den förevarande punkten oförändrad och dels af Grefve *Beck-Friis*, att densamma skulle bifallas med den förändring, att det föreslagna lönetillägget åt Skogsstyrelsens chef förhöjdes till 2,000 kronor och i följd häraf det ifrågavarande anslagets hela belopp ökades från 3,380 kronor till 4,380 kronor.

Härefter framställde herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till punkten utan någon ändring, hvarvid svarades många nej jemte några ja, och sedermera proposition på punktens antagande med ofvanberörda ändring, då svaren utföllo med många ja jemte några nej: och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

18:de—23:dje punkterna.

Biföllos.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 10 e. m.

In fidem
O. Brakel.

Tisdagen den 7 Mars 1876.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{3}$ 3 e. m.

Justerades ett protokollsutdrag för den 4 dennes och protokollet för den 29 sistlidne Februari.

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets den 4 dennes bordlagda utlåtande N:o 30, i afseende å sättet för fortsatt bildande af den till säkerhet för Hjelmare kanal och slussverks framtida underhållande afsatta fond.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter å nyo på bordet, Bevillings-Utskottets den 4 dennes bordlagda betänkande N:o 1, angående allmänna bevillningen.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter å nyo på bordet, Lag-Utskottets den 4 dennes bordlagda utlåtande N:o 20, i anledning af väckt motion med förslag till författning rörande inteckning i jernväg, kanal eller annan dermed jemförlig anläggning.

Föredrogs Andra Kammarens den 4 dennes bordlagda protokollsutdrag N:o 88, med delgifvande af Kammarens beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 8, i fråga om åläggande för de statens embetsverk, hvilkas räkenskaper granskas af statens revisorer, att i räkenskaperna under särskildt konto upptaga från dem utbetalda anslag med eventuel återbetalningsskyldighet.

Herr vice Talmannen: Jag får hemställa, att det nu föredragna protokollsutdraget från Andra Kammaren måtte remitteras till Första Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 2.

Denna hemställan blef, uppå gjord proposition, af Kammaren bifallen.

Föredrogs Första Kammarens första Tillfälliga Utskotts den 4 dennes bordlagda utlåtande N:o 2, i anledning af Herr F. von Storkirchs motion om ändring i gällande lagbestämmelser för skyldighet att bygga och underhålla allmänna vägar.

Flere ledamöter begärde detta utlåtande å nyo på bordet; hvarjeme anmälte sig och yttrade:

Herr von Gegerfelt: Jag får värdsamt erinra Kammaren derom, att åtskilliga motioner rörande vägunderhållningsskyldigheten blifvit väckta och till Lag-Utskottet remitterade, nemligen en inom denna Kammar af Herr von Koch under N:o 33 och inom Andra Kammaren sju, nemligen N:o 15 af Herr A. Bäckström, N:o 36 af Herr Johan Jönsson, N:o 61 af Herr Per Nilsson i Kullhult, N:o 89 af Herr P. Näsman, N:o 135 af Herr J. F. Carlsson, N:o 75 af Herr Aug. Pettersson och N:o 79 af Herrarne C. Magni och C. Bengtsson. Utskottet har ännu icke till behandling företagit denna fråga, men kommer ofördröjligen att afgifva betänkande deruti. Hvad nu beträffar den ordning, i hvilken de denna fråga rörande betänkanden böra företagas till behandling, så är det klart, att de icke kunna förekomma på en gång, och för min del anser jag lämpligast, att Lag-Utskottets blifvande betänkande först föredrages.

Det nu föredragna betänkandet afser endast en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, hvilket äfven är fallet med en del af de

motioner, som hvila på Lag-Utskottets bord, men flera af dessa innehålla derjemte fullständiga förslag. Nu anser jag det icke vara lämpligt, att Kammaren ingår i pröfning af denna nu föreliggande motion, utan att taga kännedom om de särskilda förslag, som innefattas uti de öfriga motionerna. Jag far derföre hemställa, att förevarande betänkande måtte uppföras på föredragningslistan till det sammanträde, som kommer att hallas näst efter det, då Lag-Utskottets blifvande betänkande öfver väckta motioner rörande väghållningsskyldighetens ordnande af Kammaren behandlas.

Herr Stråle: Då Kammaren till sitt tillfälliga Utskott hänvisat förevarande fråga, lärer det ock hafva varit Utskottets pligt att så snart lämpligen ske kunnat afgifva utlåtande i ämnet.

Jag medgifver att i allmänhet, der en så beskaffad kollision inträffar, som den nu för handen varande, det Tillfälliga Utskottets betänkande bör företagas till behandling efter det Ständiga Utskottets. Men i den nu föreliggande frågan, der flera års erfarenhet visat, huru stor meningsskiljaktigheten är inom Kamrarne och der Lag-Utskottets försök att sammanjemka de olika åsigtorna icke, i min tanke, varit lyckligt, har Utskottet trott att det skulle vara fördelaktigt om Första Kammaren bestämdt uttalade sig, huru långt Kammaren vill gå i lindring af väghållningsskyldigheten. Tillfälliga Utskottet har gjort ett försök i denna riktning, och jag hemställer derför, att betänkandet måtte förekomma i den ordning, hvaruti det nu är å föredragningslistan uppfördt.

Herr von Koch: Fullkomligt instämmande uti hvad den förste talaren yttrat och förenande mig med honom uti hans yrkande, ber jag att med anledning af hvad Herr Stråle sedan anført få hemställa, huruvida det kan vara något skäl att, äfven om man vill till samma mål, först afgöra den underlägsna frågan om en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t uti ett ämne, der Riksdagen har beslutanderätt öfver motioner, som äro väckta. Sådana förefinnas, enligt hvad vi hört, i denna fråga och hvila nu hos Lag-Utskottet. På grund af det betänkande, detta Utskott kommer att afgifva, kan Riksdagen fatta beslut. Att den då skulle, innan dessa motioner blifvit pröfvade, afskära sig denna sin beslutanderätt, anser jag fullkomligt oformligt, äfven om det icke är grundlagsvidrigt, hvilket jag icke vill påstå, och jag vill icke sätta i fråga, att icke Kammaren, då den har frihet att besluta hvilketdera som helst, skall välja det förnuftigaste.

Hvad särskildt beträffar Herr Stråles yttrande, att det vore bra att få veta, hvad Första Kammaren vill i detta afseende, ber jag få erinra derom, att det icke fattades mycket uti att Kammaren förra året bifallit det sammanjemkningsförslag, som Lag-Utskottet då framlade i förevarande fråga, men hvilket vid anställd votering icke blef antaget, och det är för öfrigt just Första Kammaren, som i denna fråga visat minsta enighet. Som jag emellertid nu har godt hopp, att från Andra Kammaren skall visas samma tillmötesgående som förut, yrkar jag bifall till Herr von Gegerfeldts förslag.

Herr de Maré, G.: Det kan väl synas förmätet af en ringa ledamot i ett litet Tillfälligt Utskott att våga uppträda med olika mening mot den ärade vice ordföranden i Lag-Utskottet, då han gaf tillkänna, att det arbete, som kunde komma att nedläggas på förevarande betänkande, skulle vara förgäfvets och att det borde hvila på Kammarens bord, till dess Lag-Utskottet blifvit satt i tillfälle att taga väghållningsfrågan under behandling. Jag vågar icke desto mindre uttala en äsigt stridande emot hans och den siste talarens. Jag tror det icke vore förnuftsvidrigt, såsom han behagade yttra, om Kammaren nu företog till behandling det betänkande, som det Tillfälliga Utskottet afgifvit. Om det nemligen inträffade, att Första Kammaren godkände det slut, hvartill Utskottet kommit, och om vidare äfven Andra Kammaren godkände detsamma, skulle Lag-Utskottet få använda sin dyrbara tid på ett för landet mera fruktbärande sätt, än om det skall nödgas nedlägga arbete på denna fråga. Och jag tillåter mig antaga, att om Kammaren afslår förevarande betänkande och således det slut, hvartill Utskottet kommit, jäfvas af Kammaren, är det en vinst för Lag-Utskottet att veta, att det skall bygga på en annan grund än den nu angifna. Det är ju möjligt, att Lag-Utskottet skall lyckas lösa väghållningsfrågan nu bättre än vid föregående riksdagar, ehuru jag icke anser det troligt, utan antager, att man slutligen beslutar en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t. På grund af hvad jag anförut tror jag emellertid det vara mera praktiskt, att Kammaren nu företager frågan till behandling och tillåter mig därför anhålla, att förevarande betänkande må på föredragningslistan intaga den plats, det innehar, och att Herr Talmannen behagade göra framställning om afslag å Herr von Gegerfelts förslag.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att Herr von Gegerfelt hade föreslagit, att det ifrågavarande Utlåtandet skulle uppföras på föredragningslistan till det sammanträde, som komme att ega rum näst efter det, då Lag-Utskottets blifvande Utlåtande öfver väckta motioner om väghållnings-skyldighetens ordnande af Kammaren behandlats; och hade så väl bifall till detta förslag som ock afslag derå yrkats.

Härefter framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till förevarande förslag, hvarvid svarades många ja och nej i blandning, samt sedermera proposition på afslag å detsamma, då svaren likaledes utföllo med många så väl ja som nej; hvaruppå och efter det proposition på bifall till förslaget ånyo gjorts samt med många både ja och nej besvarats, Herr Grefven och Talmannen förklarade sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

Votering begärdes, till följd hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande voteringsproposition:

»Den, som bifaller det af Herr von Gegerfelt framställda förslag, att Första Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 2 skall uppföras å föredragningslistan till det sammanträde, som kommer att hållas näst efter det, då Lag-Utskottets blifvande Utlåtande öfver

väckta motioner rörande väghållningsskyldighetens ordnande af Kam-
maren behandlats, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren detta förslag.»

Omröstningen företogs och vid dess slut befunnos rösterna hafva
utfallit sålunda:

Ja 33.

Nej 28.

Sedan Kammaren, uppå Herr Grefven och Talmannens hemställan,
beslutit, att Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 1 och Lag-Utskot-
tets Utlåtande N:o 20 skola uppföras nederst å föredragningslistan till
nästa sammanträde, åtskildes Kammaren kl. 3 e. m.

In fidem
O. Brakel.